

Beekse schutter opereert in 1752 agressief vanuit de Groene Jager

door Jan van Helvoirt

Jasper van Eijndhoven was een zoon van de Beekse schutter Willem van Eijndhoven en Pieternel de Cort. Jasper was gehuwd met Jenneken Verhagen uit Lage Mierde. Hij was kastelein in de herberg *De Groene Jager*. Die stond op de zuidoost hoek van de Paardenstraat en de Doelenstraat. Achter deze herberg stond ook een ‘cachot’. Dat kon Jasper wel gebruiken want hij was ook schutter. Behalve vee mocht hij ook wel landlopers of ander tuig opsluiten. Jasper zat er warmpjes bij. In februari 1765 stond hij nog voor 300 gulden borg voor Everhart Verhak geboortig *int Ceuls Landt* ten behoeve van de Heilige Geest Armen van Beek. *De Akkermolen* met het bijbehorende ‘molenhuis’ aan de Gelderstraat verhuurde hij in 1779 aan zijn schoonzoon Jacobus Adriaansen. Die bezat in 1830 ook het hoekpand ‘De Groene Jager’. Verder een *Akker in de Banit, de Creit*, de akker aan *de Eisere Kaai* en een weiland in *de Ooievaarshoek*. Behalve enkele huizen in Hilvarenbeek had hij ook nog de oude *Hertganghoeve* in Esbeek in bezit. Op 24 december 1739 bezocht hij via Esbeek en de Lange Gracht de herberg van Schoormans bij de brug op Dun. Op die winterse namiddag maakte hij omstreeks drie uur aanstalten om naar zijn Hertganghoeve te gaan.

Meteen werd onze schutter Jasper vanachter de heg met een snaphaan beschoten en hij was *soodanigh in syn hoeft en aengesigt getroffen datter seer veele hagelkoorn in waren*. Omdat hij *buyten sich zelfs geraekte* werd hij meteen weer de Dunse herberg ingedragen en op een stoeltje vastgehouden. Zijn wangen waren doorzeefd door de hagel en de korrels zaten in zijn voorhoofd en in zijn hals. Deze keer waren alle Esbekenaren het met wel elkaar eens: *den voornoemde Jasper zoude van die schoot aenstonds den geest gaen geven!* Hevig bloedend kwam hij weer bij en de buurman Peter Jan van de Sande, hij moest toch zand gaan halen, bracht hem met de stortkar terug naar zijn herberg in de Paardenstraat. Jasper was trouwens zelf ook niet zo’n lievertje.

Op St. Andriesdag 1752 (30 november) wilden de Diessenaar Cornelis Moonen en zijn maatje Jan Broekmans ’s avonds laat naar huis gaan. Tegenover de herberg van Jasper van Eijndhoven, ‘over de Beek’, hoorde men veel volk buiten en Moonen vluchtte voor de menigte tot achter het huisje van Arnoldus van Wijk. Daar werd hij hevig aangevallen door Jasper van Eijndhoven en een aantal anderen. *Slaet hem doot ... slaet hem doot* hoorde Moonen hen roepen. En meteen had hij al een paar klappen te pakken zodat zijn linker arm was gebroken. Verder had hij diepe wonden aan zijn hoofd en schouder. Daarna dreven ze hem met geweld de herberg in en hij werd opnieuw afgetuigd. Nadat zij bijna al zijn haar uit zijn hoofd hadden getrokken eiste Jacob Jacobs drinkgeld. Toen de arme Moonen wat geld op een stoel had gelegd kon hij stilletjes naar het Lurincx Eind in Diessen afdruipe. Alleen zijn hoed was in de herberg blijven liggen!

De dienstmeid Catharina Scheepens had achteraf wel getuigd dat Moonen met een stoel in de hand de slapende Jasper, alias de ‘Jep’, uit zijn bed wilde rammelen met de woorden: *Ghij bent maer een schelm!* En de later binnengekomen knecht Hendrik Vriens had gezien dat Moonen in de deuropening Adriaan Ketelaars met een hout tot bloedens toe had geslagen. Op 1 december bezocht de Beekse chirurgijn mr. Hanegraef de gewonde Cornelis Moonen in Diessen die flinke wonden aan zijn hoofd had en *de pijp van zijn arm was gebroken*.

In april 1724 was Jasper van Eijndhoven zelf door de schepenen gearresteerd binnen de Stad ’s Hertogenbosch. Op 22 april van dat jaar schreven de Beekse schepenen Jacobus de Bosson, Nicolaas van Bossij en mr. Pieter Timmers en de president van de schepenenbank Adriaan van der Linden per brief naar Den Bosch dat deze Jasper gedurende veertien of vijftien jaren schutter

in Beek was geweest. Zij verklaarden verder dat door zijn *vegelantie deese Vrijheijd van vagabonden en land lopers is gesuijvert en bevrijt geworden*. Ook dat hij *diverse delinquenten heeft geapprehendeert die in de hoofdstad zijn geexecuteert geworden*. Zoals Jan van Lindt die vanwege diefstal in de Beekse kerk in Den Bosch *met de coorde is gestraft*. Maar in de 'kerkfabriek' mocht je vroeger toch immers ook alleen maar ... geld brengen!

Cornelis Moonen werd in 1752 flink mishandeld in 'De Groene Jager' (r)